

Osztályozó vizsga követelményei magyar nyelv tantárgyból a hat és négy évfolyamos képzésben

A kiadott tételsor az adott tanév tanmenete alapján módosulhat.

7. évfolyam

1. Szövegértés: olvasási stratégiák, jegyzetelés, vázlatolási technikák
2. Szövegalkotás lépései (különböző műfajok jellemzői szerint)
3. Helyesírási alapismeretek (pl.: A magyar helyesírás alapelvei, betűrend, elválasztás, a tulajdonnevek helyesírása, egybe-és különírás, a magánhangzók és mássalhangzók időtartalma, j és ly helyesírása, írásjelek, központosítás, idézés, dátum, idegen szavak helyesírása stb.)
4. Kommunikáció tényezői, funkciói, a személyközi kommunikáció
5. A nonverbális jelek
6. A tömmegekommunikáció: fogalma, típusai, funkciói, hatása a nyelvre és a gondolkodásmódra
7. A médiaműfajok
8. A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv
9. A mondatok csoportosítása
10. A mondatrészek, a mondatelemzés
11. A mondatfajták szerkezet, a beszélő szándéka és logikai minőség szerint

8. évfolyam

1. Szövegértés: olvasási stratégiák, jegyzetelés, vázlatolási technikák
2. Szövegalkotás lépései (különböző műfajok jellemzői szerint)
3. A nyelv mint jelrendszer. A nyelvi szintek.
4. A magyar nyelv hangrendszere
5. Hangkapcsolódási szabályszerűségek
6. A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag)
7. A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonyzók
8. Ritkább szóalkotási módok. Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések
9. Könyvtárhasználati ismeretek
10. A mellérendelő összetett mondatok elemzése
11. Az alárendelő összetett mondatok elemzése
12. A mondatfajták szerkezet, a beszélő szándéka és logikai minőség szerint

9. évfolyam

1. Kommunikáció tényezői, funkciói, a személyközi kommunikáció
2. A nonverbális jelek
3. A tömmegekommunikáció: fogalma, típusai, funkciói, hatása a nyelvre és a gondolkodásmódra

4. A médiaműfajok
5. A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv
6. A nyelv mint jelrendszer. A nyelvi szintek.
7. A magyar nyelv hangrendszere
8. Hangkapcsolódási szabályszerűségek
9. A szavak felépítése, a szóelemek (szótó, képző, jel, rag)
10. A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonzók
11. Az alárendelő és a mellérendelő szintagmatikus szerkezet
12. A mondatfajták szerkezet, a beszélő szándéka és logikai minőség szerint
13. Az mondatrészek, az egyszerű mondatok elemzése
14. Az alárendelő összetett mondatok elemzése
15. A mellérendelő összetett mondatok elemzése

10. évfolyam

Magyar nyelv

1. A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet
2. Az élőbeszéd és az írott szöveg nyelvi jellemzői
3. A szöveg típusai, a szöveg szerkezete, a szöveg kifejtettsége
4. A szövegkohézió nyelvi eszközei (lineáris és globális)
5. Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)
6. Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szinterek szerint. A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták
7. Az esszé
8. A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél)
9. Az intertextualitás
10. A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében
11. A stílus fogalma és hírértéke
12. A stílus kifejező ereje
13. A társalgási stílus jellemzői és műfajai
14. A tudományos stílus jellemzői és műfajai
15. A publicisztikai stílus jellemzői és műfajai
16. A közéleti írásbeli stílus, azaz a hivatalos stílus jellemzői
17. A közéleti szóbeli stílus, azaz a szónoki stílus jellemzői
18. A (szép) irodalmi stílus jellemzői
19. Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)
20. A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)
21. Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés
22. Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/)
23. Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben

11. évfolyam

Magyar nyelv

1. A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma
2. A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései
3. A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik
4. Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok. Az érvelés módszere
5. A retorikai szövegek kifejezőeszközei. A befolyásolás módszerei
6. A kulturált vita szabályai
7. A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során. A beszédaktus
8. A társalgás udvariassági formái. Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)
9. A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer. A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés
10. A beszéd mint cselekvés
11. A nyelvcsaládok és nyelvtípusok
12. Szótárhasználat

12. évfolyam

Magyar nyelv

1. A magyar nyelv rokonságának hipotézisei
2. A magyar nyelvtörténet korszakai
3. Nyelvmlékek
4. A szókészlet változása a magyar nyelv történetében
5. Nyelvújítás
6. Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek
7. Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma
8. Nyelvünk helyzete a határon túl
9. Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés
10. A szóbeli érettségi tételsorához / témaköreihez kapcsolódó gyakorlati feladatok (pl.: kommunikáció, hangtörvények, alaktan, szófajtan, mondatrészek, alárendelő összetett mondatok, szövegtan, stilisztikai ismeretek, retorika stb.)